

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси і кредит»

за темою:

«ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ»

Виконавець

Студент кредитно - економічного
факультету

4 курсу 2 групи

- Данилко Едуард Володимирович
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Шмуратко Я.А.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	5
1.1 Сутність ринку цінних паперів та напрями діяльності банків на ньому.....	5
1.2 Правове забезпечення діяльності банків на ринку цінних паперів	12
Висновки до першого розділу	19
РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	21
2.1 Оцінка загального стану діяльності ПАТ «ПриватБанк»	21
2.2 Аналіз діяльності ПАТ «ПриватБанк» на ринку цінних паперів	30
2.3 Аналіз діяльності вітчизняних банків на ринку цінних паперів	34
Висновки до другого розділу	41
РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	43
3.1 Світовий досвід та тенденції розвитку ринку цінних паперів	43
3.2 Напрями активізації діяльності банків на ринку цінних паперів	52
Висновки до третього розділу	58
ВИСНОВКИ	60
ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА	62

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Зростання конкуренції серед фінансових посередників суттєво обмежує можливості банків у сфері прямого банківського кредитування та змушує їх шукати інші доходні сфери діяльності, однією з яких є діяльність на ринку цінних паперів, яка сьогодні викликає значний інтерес як науковців, так і практиків. Це зумовлено тим, що операції банків з цінними паперами дають можливість розширити спектр банківських продуктів, диверсифікувати джерела доходів, зміцнити конкурентні позиції на фінансовому ринку.

У сучасних умовах банки зацікавлені в зростанні операцій з цінними паперами, що зумовлено високою дохідністю операцій з цінними паперами, а також скороченням обсягів кредитної діяльності та зниженням її ефективності. Банки почали впроваджувати у свою діяльність нетрадиційні види послуг з цінними паперами, зокрема консалтинг (надання консультацій), пов'язаний з інвестуванням капіталу у фондові інструменти (допомога клієнтам щодо страхування інвестиційних ризиків, аналіз та оцінка їх вкладень у цінні папери, розробка для клієнтів алгоритму дій при інвестуванні).

У зазначених умовах саме діяльність банків на ринку цінних паперів може стати альтернативним напрямом банківської діяльності, що зрештою призведе до активізації інвестиційних процесів в економіці держави.

Дослідження діяльності банків на ринку цінних паперів по посідають вагоме місце в наукових працях вітчизняних вчених, зокрема: А. Болдова. О. Кириченко, О. Колодізев, С. Луців, Т. Майорова. С. Нехасв , О. Оболенський, Ю. Онищенко, Л. Рябініна, Г. Романова та інші.

Метою дипломної роботи є аналіз діяльності банків на ринку цінних паперів та визначення шляхів активізації їх діяльності у зазначеному сегменті фінансового ринку.

Для досягнення мети дипломної роботи було визначено та виконано наступні завдання:

- дослідити економічну сутність поняття ринок цінних паперів та визначити основні види діяльності його учасників;
- проаналізувати особливості правового забезпечення діяльності банків на ринку цінних паперів;
- оцінити діяльність банків на ринку цінних паперів на прикладі ПАТ «ПриватБанк»;
- проаналізувати розвиток ринку цінних паперів України;
- узагальнити тенденції розвитку світового ринку цінних паперів;
- дослідити напрями активізації діяльності банків на ринку цінних паперів.

Об'єктом дослідження є діяльність банків на ринку цінних паперів.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні засади здійснення банківських операцій на ринку цінних паперів.

Методи дослідження засновані на методології економічної теорії, банківської справи і економічного аналізу. У процесі дослідження над дипломною роботою були використані загальнонаукові методи дослідження: спостереження, порівняння, методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, абстрагування, формалізація.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові документи та законодавчі акти, що, зокрема, стосуються регулювання діяльності банків на ринку цінних паперів та діяльності професійних учасників ринку, наукові публікації та монографічні видання вітчизняних та іноземних вчених, статистичні та аналітичні матеріали Національної Комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, результати фінансових звітів діяльності банків України.

ВИСНОВКИ

Аналізуючи роль і місце банківської системи на фінансовому ринку, виокремлюємо дві основні взаємопов'язані функції: забезпечення економіки необхідною кількістю засобів платежу за рахунок ефекту мультиплікатора і трансформації заощаджень в інвестиції. Проте в умовах недостатнього розвитку небанківського фінансового сектору, покликаного забезпечувати економіку країни довгостроковими ресурсами через операції на фондовому ринку, означені функції доводиться брати на себе банківській системі України.

Банки в Україні стають ключовими учасниками використання позикових зовнішніх і внутрішніх ринків капіталів. Ринок боргових інструментів стає першочерговим і найбільш надійним джерелом залучення банками довготермінових пасивів за допомогою емісії власних цінних паперів.

Розвиток операцій із цінними паперами може стати одним із провідних елементів забезпечення інтеграції банківської системи України у світовий економічний простір. Проаналізувавши операції банків на ринку цінних паперів, слід зазначити, що банки є активними учасниками фондового ринку і здійснюють широкий спектр операцій із цінними паперами. Водночас існує ціла низка проблем, які гальмують цей напрям їхньої діяльності. Частка операцій із цінними паперами в активних операціях банківської системи ще невелика. Це пояснюється зваженою політикою керівництва банків щодо вкладень у фондові інструменти, недостатнім розвитком ринку цінних паперів в Україні та браком надійних інструментів для фінансових інвестицій.

У цілому можна говорити про позитивну тенденцію в діяльності комерційних банків на ринку цінних паперів. Проте існують певні негативні фактори, які гальмують процес проведення банками операцій із цінними

паперами, тому й виникає потреба розроблення шляхів їх подолання. Оскільки головною проблемою є нерозвиненість самого ринку цінних паперів, то необхідно вдосконалювати його інфраструктуру, а також проводити ефективну державну політику щодо оподаткування операцій на ринку цінних паперів. Другою, не менш важливою проблемою, яка гальмує роботу комерційних банків на ринку цінних паперів, є нестабільність політики держави. Саме тому необхідно вдосконалювати законодавчу базу, яка регулює діяльність банків, а також створювати сприятливі умови для роботи банків із цінними паперами. Іншою проблемою є низький ступінь довіри населення до самих банків і тому необхідно розробляти ефективну модель участі комерційних банків на ринку цінних паперів, посилювати банківський менеджмент і вдосконалювати власну політику банків щодо проведення операцій із цінними паперами.

Розвиток операцій із цінними паперами може стати одним із провідних елементів забезпечення інтеграції банківської системи України у світовий економічний простір. На фоні росту обсягів випусків цінних паперів відбувається і певна диверсифікація цінних паперів, наслідком цього процесу є ускладнення самого ринку. В умовах світових і вітчизняних кризових явищ фінансової системи це є позитивною тенденцією, яка створює передумови для зниження ступеня ризику в діяльності інвестора, але цей фактор є ефективним у розбудові державності тільки в умовах прозорого функціонування ринку цінних паперів в Україні.

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Болдова А.А., Романова Г.І. Інвестиційна діяльність банків України // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України, № 1,2013 - С.6-13.
2. Зверяков М. І. Формування системи індикаторів фінансової стійкості банківської систем / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2012. - №4 – С. 3-12.
3. Кириченко О. Діяльність інвестиційних банків в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О. Кириченко іі Банківська справа. - 2008. - №2. - С. 57-72.
4. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: навчальний посібник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. – Одеса: Атлант, 2014. - 484 с.
5. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. – Київ: «Центр учбової літератури», 2016. – 520 с.
6. Зверяков М. І. Банківський капітал: вимоги Базеля III / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 13-23.
7. Колодізєв О. М., Власенко Н. М. Кредитно-інвестиційна діяльність банків У країни: сучасний стан і перспективи розвитку / О. Колодізєв, Н. Власенко // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.business-inform.net.
8. Луців Б.Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій. - Тернопіль: Економічна думка. Карт-бланш, 2001.
9. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність / Т.В. Майорова [Навч. посіб.] - К.:ЦУЛ, 2003. С. 89.
10. Нехаєв С.А. Основные тенденции развития инвестиционного рынка в эпоху глобализации / С.А. Нехаев // Финансы ru. 2004. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://bankir.ru/avtor/1664070/>
11. Онищенко Ю.І., Генова О.І. «Аналіз інвестиційної діяльності банків України» / Юлія Онищенко. Олена Генова [Електронний ресурс]// Інфраструктура ринку. - 2016. - №2. - Режим доступу до журналу:

<http://www.market-info.od.ua/uk/2-2016>

12. Белоусов Л.Ю. Основы банківської справи. - К.: Навчальний посібник, 1999.-390 с.
13. Сутність банку як головної складової фінансово-кредитної системи [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://banking.uabs.ua>
14. Мацелик М.О. Фінансове право: навч. посіб. / М.О. Мацелик, Т.О. Мацелик, В. А. Пригоцький; за заг. ред. В. К. Шкарупи.—К.: Знання. 2011.— 815 с.
15. Васюренко О.В. Банківські операції: навч. посібник. — К.: Знання, 2008. —318 с.
16. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : закон України, затверджений Верховною Радою України від 07.12.2000 №2121-111. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
17. Енциклопедія банківської справи України / Редкол: В.С. Стельмах (голова) та ін. — К.: Молодь, Ін Юрс, 2001. — 680 с.
15. Ольшаный А.И. Банковское кредитование: российский и зарубежный опыт / Под ред. Е.Г. Ищенко. В.И. Алексеева. — М.: Русская Деловая литература, 1998. —352 с.
16. Реверчук С.К., Кльоба Л.Г., Паласевич М.Б. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю. Монографія/ за ред. д.е.н., проф. С. К. Реверчука. — Львів: Тріада плюс, 2007. — 352 с.
17. Меньшиков С.М. Новая экономика. Основы экономических учений: учебное пособие. — М.: МО, 1999. — 400 с.
18. Введение в банковское дело: учебное пособие / Под ред. Г. Асхауэра (Перевод с нем.). — М.: Научная книга, 1996. — 629 с.
19. Сущность банковской деятельности [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://helpiks.org/2-71727.html>
20. Банківська справа / За ред. О. І. Лаврушина. - М.: "Роспотребрезерв", 1992.
21. Банки сущность, виды и функции [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mir-fin.ru/banki.html>
22. Лазарева Н.Б. Фондовый рынок: вопросы методологии и теории

- [Текст]: автореф. дис. на соискание науч. степ. канд. экон. наук: спец 08.00.01 - «Экономическая теория (Общая экономическая теория)» / Н.Б. Лазарева. - Москва, 2005.
23. Архієреєв С. І. Курс економічної теорії [Текст] навч. посібник / С. І. Архієреєва, Н. Б. Решетняк. - Харків : НТУ "ХПІ", 2007. - 331 с.
24. Кушлин В.И. Государственное регулирование рыночной экономики [Текст] /В.И. Кушлин.— 2-е издание, дополненное и переработанное. - М. : Издательство РГАС, 2005. - 825 с.
25. Гринькова В. М. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності [Текст] / В. М. Гринькова. В. О. Корда, Т. І. Лепейко. - Харків : ХДЕУ, 2002. - 254 с.
26. Завгородній А.Г. Фінансово-економічний словник [Текст] / А.Г. Завгородній, Г.Л. Вознюк, ГО. Партин. - К.: Вид-во Знання, 2007. - 1072 с.
27. Кравченко Ю. Я. Рынок ценных бумаг в вопросах и ответах [Текст] : учеб, пособ. для студ. экон. вузов / Ю. Я. Кравченко. - 2-е изд., перераб. и доп. - К. : Ника-Центр, 2005.—536 с.
28. Шкварчук Л. О. Фінансовий ринок в системі економічних відносин [Електронний ресурс] / Л. О. Шкварчук. - Режим доступу : http://pidruchniki.com/19650323/Гіпап5І/Гіпап5ОУІу_гіпок.
29. Янчинська Т. М. Фондовий ринок та його розвиток в Україні [Електронний ресурс] / Т. М. Янчинська. - Режим доступу [http://www.bcr.gov.ua/ukr/ЛМог.сопг'БІех.рБр?пе^і\(1=2158](http://www.bcr.gov.ua/ukr/ЛМог.сопг'БІех.рБр?пе^і(1=2158).
30. Оскольський В. В. Ринок цінних паперів в Україні: проблеми функціонування і розвитку [Текст] / В. В. Оскольський. - К.: КСУ, 1996. - 122 с.
31. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України 23.02.2006 № 3480-ІУ - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/lawsshow/3480-15>
32. Галенко Н. О. Міжнародний фондовий ринок в контексті глобальної фінансової системи: специфіка взаємодії [Електронний ресурс] / Н. О. Галенко. - Режим доступу : <http://perspektyva.dp.ua/files/articles/04.03.2013.pdf>.
33. Еш С. М. Фінансовий ринок [Текст] : навч. посіб. / С. М. Еш. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 528 с.

35. Ринок цінних паперів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://znaimo.com.ua>
36. Суть фондового ринку та його функції [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://svitppt.com.ua/ekonomika/sut-fondovogo-rinku-ta-yogo-funkcii.html>
37. Фондовый рынок как элемент рыночной инфраструктуры [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.finawall.ru/faw-594.html>
38. Сучасний стан банківського інвестиційного бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org/k-e-n-popova-iv-zayats-yai-suchasniy-stan-bankivskogo-investitsiynogo-biznesu-v-ukrayini/>
39. Деятельность банков на фондовом рынке [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://txt.rushkolnik.ru/docs/index-32600.html>
40. Поняття, функції та система інвестиційного права [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ukmodno.com.ua/health/investicijna-diyaleniste-se-5икирт51е-ргакисЬТЬ-бу^готабу/тат.Ыт1>
41. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України від 18.09.1991 № 1560-ХІІ - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/I_doc2.nsfink1ЛГ156000.html
42. Види інвестицій. Класифікація інвестицій [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.catback.ni/articles/theory/bplan/invest.htm>
43. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.
44. Куш 0.0. Організаційний механізм управління портфелем цінних паперів банку [Електронний ресурс] / 0.0. Куш. - Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_jpim/Uproz/20115/и1105kus.pdf.
45. Банки на фондовому ринку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://freepapere.m/75.'banki-na-fondovomu_rinku-'178467.1074511.list2.htm
46. Фондовый рынок Украины: как оживить "мертвеца" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://.1economics.unian.net1stockmarket'1230484-fondovyiy-ryinok-ukrainyi-kak-ojivit-mertvetsa.html>
47. Горбуненко Я.І. Аналіз тенденцій фондового ринку України у

контексті зміни уподобань інвесторів [Електронний ресурс] / Я.І. Горбуненко
- Режим доступу: http://duan.edu.ua/uploads/vidavnitstvo_14/akademichnij-ogljad-2-13/6295.pdf

48. Річна звітність Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua/activities/annual>

49. Щекін О.Ю. Перспективи розвитку фондового ринку України в умовах посилення інтеграційних процесів [Електронний ресурс] / О.Ю. Щекін - Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2011/11-12/20118.html>

50. Постанова Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 року N 358 «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.rada.gov.ua

51. Организация банковских инвестиций [Електронний ресурс]. - Режим доступу: Бир://Бібліотекаг.ги,Банк-6/25.Біт

52. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 28 серпня 2001 р. № 368 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: \v\vw.rada.gov.ua

53. Інвестиційні клімат в Україні 2001- 2010 рр.Період розвитку Української економіки [Електронний ресурс]. - Режим доступу [//http://zeminvestor.blogspot.com/2008/09/2001-2010.html](http://zeminvestor.blogspot.com/2008/09/2001-2010.html)

54. Постанова Правління Національного банку України від 22 червня 2015 року N 400 «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.rada.gov.ua

55. Постанова Правління Національного банку України №23 «Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.rada.gov.ua

56. Показники фінансової звітності банків [Електронний ресурс]. - Режим доступу: Б«р://Банк^оу.иа/сопІго1/ик/риБІІ8І/саІе§оу?саІ_^=6409

57. Ефективне управління цінними паперами [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.rbc.ua/ukr/digests/efYektivnoe-upravlenie-tsennymi-Біш^аті-26082013174400>
58. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.vuzlib.su/fin_P/8-8.htm
59. Глущевський В. В. Методологічні основи концепції управління ризиками підприємницької діяльності / В. В. Глущевський // Фінанси України. - 2009.-№ 10.-С. 57-72
60. Управління портфелем цінних паперів. Стратегія і тактика управління. Активна й пасивна стратегії управління портфелем цінних паперів. Моніторинг у портфельному інвестуванні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buklib.net/books/26438/>
61. Индекс ПФТС: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: архив значений <http://www.investflmids.ua/markets/indicators/indeks-pfts/>